आत्मार्पण स्तुतिः

कस्ते बोद्धुं प्रभवति परं देवदेव प्रभावं
यस्मादित्थं विविध रचना सृष्टिरेषा बभूव ।
भक्तिग्राह्यस् त्वमिह तदपि त्वामहं भक्तिमात्रात्
स्तोतुं वाञ्छाम्यतिमह दिदं साहसं मे सहस्व ॥ १॥

क्षित्यादिना मवयववतां निश्चितं जन्म तावत्
तन्नास्त्येव क्वचन कलितं कर्त्रधिष्ठान हीनम् ।
नाधिष्ठातुं प्रभवति जडो नाप्यनीशश्च भावः
तस्मा दाद्यस् त्वमसि जगतां नाथ जाने विधाता ॥ २॥

इन्द्रं मित्रं वरुण मनिलं पद्मजं विष्णुमीशं
प्राहुस्ते ते परमशिव ते मायया मोहितास् त्वाम् ।
एतैः साकं सकलमपि यच्छक्तिलेशे समाप्तं
स त्वं देवः श्रुतिषु विदितः शम्भु रित्यादिदेवः ॥ ३॥

आनन्दाद्यः किमपि च घनीभाव मास्थाय रूपं
शक्त्या सार्धं परम मुमया शाश्वतं भोग मृच्छन् ।
अध्वातीते शुचि दिवसकृत् कोटि दीप्ते कपर्दिन्
आद्ये स्थाने विहरसि सदा सेव्यमानो गणेशैः ॥ ४॥

त्वं वेदान्तैः विविध महिमा गीयसे विश्वनेतः
त्वं विप्राद्यैर् वरद निखिलै रिज्यसे कर्मभिः स्वैः ।

त्वं दृष्टानुश्रविक विषया नन्द मात्रावि तृष्णैः
अन्तर्ग्रन्थि प्रविलय कृते चिन्त्यसे योगि वृन्दैः ॥ ५॥

ध्यायन्तस् त्वां कतिचन भवं दुस्तरं निस्तरन्ति
त्वत् पादाब्जं विधिव दितरे नित्य माराधयन्तः ।
अन्ये वर्णाश्रम विधिरताः पालयन्तस् त्वदाज्ञां
सर्वं हित्वा भवजलनिधा देश मज्जामि घोरे ॥ ६॥

उत्पद्यापि स्मरहर महत् युत्तमानां कुलेऽस्मिन्
आस्वाद्य त्वन् महिम जलधे रप्यहं शीकराणून् ।
त्वत् पादार्चा विमुख हृदयश् चापलादिन्द्रियाणां
व्यग्रस् तुच्छेष् वहह जननं व्यर्थयाम्येष पापः ॥ ७॥

अर्कद्रोण प्रभृति कुसुमै रर्चनं ते विधेयं
प्राप्यं तेन स्मरहर फलं मोक्ष साम्राज्य लक्ष्मीः ।
एतज्जानन्नपि शिव शिव व्यर्थयन् काल मात्मन्
आत्मद्रोही करण विवशो भूयसाधः पतामि ॥ ८॥

किं वा कुर्वे विषम विषय स्वैरिणा वैरिणाहं
बद्धः स्वामिन् वपुषि हृदय ग्रन्थिना सार्ध मस्मिन् ।
उक्ष्णा दर्प ज्वरभर जुषा साक मेकत्र बद्धः
श्राम्यन् वत्सः स्मरहर युगे धावता किं करोतु ॥ ९॥

नाहं रोद्धुं करण निचयं दुर्नयं पारयामि
स्मारं स्मारं जनिपथरुजं नाथ सीदामि भीत्या ।

किं वा कुर्वे किमुचित मिह क्वाद्य गच्छामि हन्त
त्वत् पादाब्ज प्रपतनमृते नैव पश्याम्युपायम् ॥ १०॥

उल्लङ्घ्याज्ञा मुडुपति कलाचूड ते विश्व वन्द्य
त्यक्ताचारः पशुव दधुना मुक्त लज्जश् चरामि ।
एवं नानाविध भवतति प्राप्त दीर्घापराधः
क्लेशाम्भोधिं कथ महमृते त्वत् प्रसादात्तरेयम् ॥ ११॥

क्षाम्यस् येव त्वमिह करुणा सागरः कृत्स्नमागः
संसारोत्थं गिरिश सभय प्रार्थना दैन्य मात्रात् ।
यद्यप्येवं प्रतिकल महं व्यक्तमागः सहस्रं
कुर्वन् मूर्खः कथमिव तथा निस्त्रपः प्रार्थयेयम् ॥ १२॥

सर्वं क्षेप्तुं प्रभवति जनः संसृति प्राप्तमागः
चेतः श्वास प्रशम समये त्वत् पादाब्जे निधाय ।
तस्मिन् काले यदि मम मनो नाथ दोषत्रयार्तं
प्रज्ञाहीनं पुरहर भवेत् तत्कथं मे घटेत ॥ १३॥

प्राणोत्क्रान्ति व्यतिकर दलत् सन्धिबन्धे शरीरे
प्रेमावेश प्रसर दमिता क्रन्दिते बन्धुवर्गे ।
अन्तः प्रज्ञा मपि शिव भजन्नन्तरायै रनन्तैः
आविद्धोऽहं त्वयि कथ मिमां अर्पयिष्यामि बुद्धिम् ॥ १४॥

अद्यैव त्वत् पद नलिनयोर् अर्पयाम्यन्त रात्मन्
आत्मानं मे सह परिकरैर् अद्रिकन्याधि नाथ ।

नाहं बोद्धुं शिव तव पदं न क्रिया योगचर्याः
कर्तुं शक्नोम् यनितर गतिः केवलं त्वां प्रपद्ये ॥ १५॥

यः स्रष्टारं निखिल जगतां निर्ममे पूर्वमीशः
तस्मै वेदा नदित सकलान् यश्च साकं पुराणैः ।
तं त्वामाद्यं गुरु मह मसा वात्म बुद्धि प्रकाशं
संसारार्तः शरण मधुना पार्वतीशं प्रपद्ये ॥ १६॥

ब्रह्मादीन् यः स्मरहर पशून् मोह पाशेन बद्ध्वा
सर्वा नेकश् चिद चिद धिकः कारयित्वाऽऽत् मकृत्यम् ।
यश्चैतेषु स्वपद शरणान् विद्यया मोचयित्वा
सान्द्रानन्दं गमयति परं धाम तं त्वां प्रपद्ये ॥ १७॥

भक्ताग्र्याणां कथमपि परैर् योऽचिकित्स्या ममर्त्यैः
संसाराख्यां शमयति रुजं स्वात्मबो धौषधेन ।
तं सर्वाधीश्वर भव महा दीर्घ तीव्रामयेन
क्लिष्टोऽहं त्वां वरद शरणं यामि संसार वैद्यम् ॥ १८॥

ध्यातो यत्नाद्विजित करणैर् योगिभिर्यो विमुक्त्यै
तेभ्यः प्राणोत् क्रमण समये संनिधा यात्मनैव ।
तद् व्याचष्टे भवभयहरं तारकं ब्रह्म देवः
तं सेवेऽहं गिरिश सततं ब्रह्मविद्या गुरुं त्वाम् ॥ १९॥

दासोऽस् मीति त्वयि शिव मया नित्यसिद्धं निवेद्यं
जानास् येतत् त्वमपि यदहं निर्गतिः संभ्रमामि ।

नास्त्ये वान्यन् मम किमपि ते नाथ विज्ञापनीयं
कारुण्यान् मे शरणवरणं दीनवृत्तेर् गृहाण ॥ २०॥

ब्रह्मोपेन्द्र प्रभृति भिरपि स्वेप्सित प्रार्थनाय
स्वामिन्नग्रे चिर मवसरस् तोषयद्भिः प्रतीक्ष्यः ।
द्रागेव त्वां यदिह शरणं प्रार्थये कीट कल्पः
तद् विश्वा धीश्वर तव कृपामेव विश्वस्य दीने ॥ २१॥

कर्म ज्ञान प्रचय मखिलं दुष्करं नाथ पश्यन्
पापासक्तं हृदय मपि चापारयन् सन्निरोद्धुम् ।
संसाराख्ये पुरहर महत्यन्ध कूपे विषीदन्
हस्तालम्ब प्रपतन मिदं प्राप्य ते निर्भयोऽस्मि॥ २२॥

त्वामे वैकं हतजनिपथे पान्थ मस्मिन् प्रपञ्चे
मत्वा जन्म प्रचय जलधेः बिभ्यतः पारशून्यात् ।
यत्ते धन्याः सुरवर मुखं दक्षिणं संश्रयन्ति
क्लिष्टं घोरे चिरमिह भवे तेन मां पाहि नित्यम् ॥ २३॥

एकोऽसि त्वं शिव जनिमता मीश्वरो बन्ध मुक्त्योः
क्लेशाङ्गा रावलिषु लुठतः का गतिस् त्वां विना मे ।
तस्मादस्मिन् निह पशुपते घोरजन्म प्रवाहे
खिन्नं दैन्या कर मतिभयं मां भजस्व प्रपन्नम् ॥ २४॥

यो देवानां प्रथम मशुभद्रावको भक्ति भाजां
पूर्वं विश्वाधिक शत धृतिं जाय मानं महर्षिः ।

दृष्ट्यापश्यत् सकल जगती सृष्टि सामर्थ्य दात्र्या
स त्वं ग्रन्थि प्रविलय कृते विद्यया योज यास्मान् ॥ २५॥

यद्याकाशं शुभद मनुजाश् चर्मवद् वेष्टयेयुः
दुःखस् यान्तं तदपि पुरुषस् त्वामविज्ञाय नैति ।
विज्ञानं च त्वयि शिव ऋते त्वत् प्रसादान् न लभ्यं
तद्दुःखार्तः कमिह शरणं यामि देवं त्वदन्यम् ॥ २६॥

किं गूढार्थै रकृत कवचो गुम्फनैः किं पुराणैः
तन्त्राद्यैर्वा पुरुष मतिभिर् दुर्निरूप्यैकमत्यैः ।
किं वा शास्त्रै रफल कलहोल्लास मात्र प्रधानैः
विद्या विद्येश्वर कृतधियां केवलं त्वत् प्रसादात् ॥ २७॥

पापिष्टोऽहं विषय चपलः सन्तत द्रोहशाली
कार्पण्यैक स्थिर निवसतिः पुण्य गन्धा नभिज्ञः ।
यद्यप्येवं तदपि शरणं त्वत् पदाब्जं प्रपन्नं
नैनं दीनं स्मरहर तवोपेक्षितुं नाथ युक्तम् ॥ २८॥

आलोच्यैवं यदि मयि भवान् नाथ दोषाननन्तान्
अस्मत् पादाश्रयण पदवीं नार्हतीति क्षिपेन् माम् ।
अद्यैवेमं शरण विरहाद् विद्धि भीत्यैव नष्टं
ग्रामो गृह्णात् यहित तनयं किं नु मात्रा निरस्तम् ॥ २९॥

क्षन्तव्यं वा निखिलमपि मे भूत भावि व्यलीकं
दुर्व्यापार प्रवण मथवा शिक्षणीयं मनो मे ।
न त्वेवार्त्या निरति शयया त्वत् पदाब्जं प्रपन्नं
त्वद् विन्यस् ताखिल भरममुं युक्तमीश प्रहातुम् ॥ ३०॥

सर्वज्ञस्त्वं निरवधि कृपासागरः पूर्ण शक्तिः
कस्मादेनं न गणयसि मा मापदब्धौ निमग्नम् ।
एकं पापात्मकमपि रुजा सर्वतोऽ त्यन्तदीनं
जन्तुं यद् युद्धरसि शिव कस् तावताति प्रसङ्गः ॥ ३१॥

अत्यन्तार्ति व्यथित मगतिं देव मामुद्धरेति
क्षुण्णो मार्गस् तव शिव पुरा केन वाऽनाथ नाथ ।
कामालम्बे बत तदधिकां प्रार्थनारीति मन्यां
त्रायस् वैनं सपदि कृपया वस्तु तत्त्वं विचिन्त्य ॥ ३२॥

एतावन्तं भ्रमण निचयं प्रापितोऽयं वराकः
श्रान्तः स्वामिन् नगति रधुना मोचनीयस् त्वयाहम् ।
कृत्याकृत्य व्यपगत मतिर् दीन शाखामृगोऽयं
संताड्यैनं दशन विवृतिं पश्यतस्ते फलं किम् ॥ ३३॥

माता तातः सुत इति समाबध्य मां मोहपाशैः
आपात्यैवं भवजलनिधौ हा किमीश त्वयाऽऽप्तम् ।
एतावन्तं समय मियती मार्ति मापादि तेऽस्मिन्

कल्याणी ते किमिति न कृपा कापि मे भाग्यरेखा ॥ ३४॥

भुङ्क्ते गुप्तं बत सुखनिधिं तात साधारणं त्वं
भिक्षावृत्तिं परमभिनयन् मायया मां विभज्य ।
मर्यादायाः सकल जगतां नायकः स्थापकस् त्वं
युक्तं किं तद्वद विभजनं योजयस् वात्मना माम् ॥ ३५॥

न त्वा जन्म प्रलय जलधे रुद्धरा मीति चेद्धीः
आस्तां तन्मे भवतु च जनिर् यत्र कुत्रापि जातौ ।
त्वद् भक्ताना मनितर सुखैः पादधूली किशोरैः
आरब्धं मे भवतु भगवन् भावि सर्वं शरीरम् ॥ ३६॥

कीटा नागास् तरव इति वा किं न सन्ति स्थलेषु
त्वत् पादाम्भोरुह परिमलोद् वाहिमन्दा निलेषु ।
तेष्वेकं वा सृज पुनरिमं नाथ दीनार्त्ति हारिन्
आतोषान्मां मृड भव महाङ्गार नद्यां लुठन्तम् ॥ ३७॥

काले कण्ठ स्फुरद सुकलालेश सत्तावलोक-
व्याग्रोदग्र व्यसनि सकल स्निग्ध रुद्धोप कण्ठे ।
अन्तस्तोदै रवधि रहिता मार्ति मापद्य मानेपि
अङिघ्र द्वन्द्वे तव निविशता मन्तरात्मन् ममात्मा ॥ ३८॥

अन्तर् बाष्पाकुलित नयना नन्तरङ्गा नपश्यन्
अग्रे घोषं रुदित बहुलं कातराणा मश्रुण्वन् ।

अत्युत्क्रान्ति श्रम मगणयन् अन्त काले कपर्दिन्
अङ्घ्रिद्वन्द्वे तव निविशता मन्तरात्मन् ममात्मा ॥ ३९॥

चारुस्मेरानन सरसिजं चन्द्र रेखावतंसं
फुल्लन् मल्ली कुसुम कलिका दाम सौभाग्य चोरम् ।
अन्तः पश्याम् यचल सुतया रत्नपीठे निषण्णं
लोकातीतं सततशिवदं रूप मप्राकृतं ते ॥ ४०॥

स्वप्ने वापि स्वरस विकसद् दिव्य पङ्केरुहाभं
पश्येयं किं तव पशुपते पादयुग्मं कदाचित् ।
क्वाहं पापः क्व तव चरणालोक भाग्यं तथापि
प्रत्याशां मे घटयति पुनर् विश्रुता तेऽनुकम्पा ॥ ४१॥

भिक्षावृत्तिं चर पितृवने भूतसङ्घैर् भ्रमेदं
विज्ञातं ते चरित मखिलं विप्रलिप्सोः कपालिन् ।
आवैकुण्ठ द्रुहिण मखिल प्राणिना मीश्वरस् त्वं
नाथ स्वप्नेऽ प्यह मिह न ते पादपद्मं त्यजामि ॥ ४२॥

आलेपनं भसित मावसथः श्मशानं
अस्थीनि ते सतत माभरणानि सन्तु ।
निह्नोतु मीश सकल श्रुति पार सिद्धं
ऐश्वर्य मम्बुज भवोऽपि च न क्षमस्ते ॥ ४३॥

विहर पितृवने वा विश्वपारे पुरे वा
रजतगिरि तटे वा रत्नसानु स्थले वा ।
दिश भवदुपकण्ठं देहि मे भृत्यभावं
परमशिव तव श्री पादुका वाहकानाम् ॥ ४४॥

विविधमपि गुणौघं वेदयन् त्यर्थवादाः
परिमित विभवानां पामराणां सुराणाम् ।
तनु हिमकर मौले तावता त्वत् परत्वे
कति कति जगदीशाः कल्पिता नो भवेयुः ॥ ४५॥

बल मबल ममीषां बल्बजानां विचिन्त्यं
कथमपि शिव काल क्षेप मात्र प्रधानैः ।
निखिलमपि रहस्यं नाथ निष्कृष्य साक्षात्
सरसिज भव मुख्यैः साधितं नः प्रमाणम् ॥ ४६॥

न किंचिन् मेनेऽतः समभिलषणीयं त्रिभुवने
सुखं वा दुःखं वा मम भवतु यद्भावि भगवन् ।
समुन्मीलत् पाथोरुह कुहर सौभाग्य मुषिते
पद द्वन्द्वे चेतः परिचय मुपेयान् मम सदा ॥ ४७॥

उदरभरण मात्रं साध्य मुद्दिश्य नीचेषु
असकृ दुपनिबद्धाम् आहितोच्छिष्ट भावाम् ।
अहमिह नुति भङ्गीम् अर्पयित् वोपहारं

तव चरण सरोजे तात जातोऽपराधी ॥ ४८॥

सर्वं सदाशिव सहस्व ममापराधं
मग्नं समुद्धर महत् यमुमाप दब्धौ ।
सर्वात्मना तव पदाम्बुज मेव दीनः
स्वामिन् ननन्य शरणः शरणं प्रपद्ये ॥ ४९॥

आत्मार्पण स्तुति रियं भगवन् निबद्धा
यद्यप् यनन्य मनसा न मया तथापि ।
वाचापि केवल मयं शरणं वृणीते
दीनो वराक इति रक्ष कृपानिधे माम् ॥ ५०॥

इति श्रीमत् अप्पय्य दीक्षितेन्द्राणां कृतिष्वन्यतमा आत्मार्पण स्तुतिः
सम्पूर्णा ।